

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående befrielse från viss värnpliktstjänstgöring.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 124 i första kammaren av herr Möller m. fl. och nr 282 i andra kammaren av herr Hansson i Stockholm m. fl.

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen för sin del ville antaga en lag om befrielse från viss värnpliktstjänstgöring, vartill texten torde utarbetas av vederbörande utskott i huvudsaklig överensstämmelse med innehållet i följande lagutkast:

L a g

om befrielse från viss värnpliktstjänstgöring.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

I den omfattning Konungen bestämmer må värnpliktiga, som inkallats eller skulle hava inkallats att år 1932 fullgöra i § 27 mom. 1 eller 2 värnpliktslagen föreskriven tjänstgöring, helt eller delvis befrias från denna tjänstgöring.

Värnpliktig, som på grund härav vinner befrielse från annan tjänstgöring än repetitionsövning, må enligt Konungens bestämmande befrias från tjänstgöring, varom i nämnda lagrum stadgas, jämväl till den del densamma skulle hava ägt rum efter 1932 års utgång.

2 §.

För denna lags tillämpning erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

Beträffande de skäl, som motionärerna anført till stöd för berörda hemställan, ävensom beträffande den närmare innebörden av denna får utskottet hänvisa till motionerna.

Varje svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, till och med det, under vilket han fyller fyrtyotvå år.

Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, han fyller tjugu år. Inskrivning må dock under vissa omständigheter äga rum tidigare eller senare.

Gällande bestämmelser rörande de värnpliktigas utbildningstid m. m.

Vapenför värnpliktig uttages till linjetjänst eller till ersättningsreserven.

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 9 saml. 2 avd. 9 häft. (Nr 11.) 329 32 1

Till *linjetjänst* uttagas följande vapenföra värnpliktiga, nämligen:

a) värnpliktiga, vilka avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock värnpliktiga, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass;

b) å sjömanshus inskrivna maskinister och eldare samt av övriga å sjömanshus inskrivna värnpliktiga de, som sex månader eller därutöver varit inmönstrade till sjöfart; samt

c) bland övriga värnpliktiga, enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, ett så stort antal, som erfordras för att årskontingenten skall uppgå:

vid hären till 23,283 man, däri ej inräknade de under a) omförmälda värnpliktiga;

vid marinen till 3,400 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga; samt

vid flygvapnet till 700 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga.

De till antalet bestämda kontingenterna av värnpliktiga fördelas sålunda:

Armén:	
infanteriet	17,193 man
kavalleriet	595 »
artilleriet	2,835 »
ingenjörtrupperna	1,110 »
trängtrupperna	1,200 »
intendenturtrupperna	350 »

Marinen:	
flottan	2,600 man
kustartilleriet	800 »

Bland dem, som uttagas till linjetjänst vid infanteriet, träng- och intendenturtrupperna, uttagas vid inskrivningen tjugu procent för utbildning till underbefäl eller fackmän.

De vapenföra värnpliktiga, som icke uttagas till linjetjänst, bliva uttagna till *ersättningsreserven*.

Av de till linjetjänst uttagna skola krigsdugliga formationer omedelbart organiseras vid inträffande mobilisering.

Ersättningsreservens huvudsakliga uppgift är att i fred utföra den gemensamma handräckningstjänsten vid truppförbanden för att därigenom möjliggöra ett mera ostört arbete vid utbildning av de till linjetjänst uttagna. Vid mobilisering ingå ersättningsreservens värnpliktiga i depåerna för att efter utbildning kunna dels ersätta avgången vid fälthären, dels vid behov tagas i anspråk för uppsättande av nya formationer.

Om utbildningstid för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst, ävensom om tjänstgöringstid för värnpliktiga, uttagna till ersättningsreserven, stadgas i § 27 mom. 1 och 2 i värnpliktslagen den 12 juni 1925, varförutom gälla av Kungl. Maj:t meddelade särskilda bestämmelser i dessa ämnen.

Utbildningstiden är av olika längd för skilda kategorier av de till linjetjänst uttagna värnpliktiga. Också med avseende å tiden då utbildningen äger rum gälla särskilda regler för de skilda kategorierna. Å sid. 4—7 lämnas i tabellarisk form uppgifter beträffande utbildningstidens längd och förläggning. Vissa i numerärt hänseende jämförelsevis mindre betydande kategorier hava därvid icke medtagits. I stor utsträckning förekommer någon tids hemförlovning, varför tiden mellan inryckningsdag och utryckningsdag ofta icke helt motsvaras av utbildningstid.

Till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga äro skyldiga att tjänstgöra sammanlagt 140 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren. Konungen äger dock medgiva avkortning av tjänstgöringstiden i den omfattning sådant finnes kunna ske.

Vid beräkning, vilka grupper av värnpliktiga skulle genom förverkligande av motionärernas förslag befrias från värnpliktstjänstgöring, synes lämpligt att utgå från den tänkta förutsättningen, att en befrielse från värnplikts-tjänstgöring, i den omfattning motionärerna antytt, ägde rum från och med den 1 mars 1932. De i det följande gjorda beräkningarna avse allenast värnpliktiga uttagna till linjetjänst. De uppgivna antalen äro delvis approximativa. Hänsyn har icke tagits till avgång och tillkomst på grund av uppskov med tjänstgöring.

Räckvidden av ett inställande utav värnpliktsövningarna.

Vad armén beträffar skulle under angivna förutsättning övningarna inställas för de år 1931 inskrivna värnpliktiga — utom studenter och likställda — den s. k. årsklass 1931, uppgående till 23,283 man, med undantag av höstgrupperna, vilka inryckt redan under år 1931, eller sammanlagt 4,185 man. Den första tjänstgöringen och den i omedelbar anslutning därtill anordnade första repetitionsövningen skulle alltså bortfalla för 19,098 man. Emedan åtta procent av de värnpliktiga beräknas avgå före inställelsen, bör denna siffra dock minskas till 17,570. Den första tjänstgöringen skulle vidare bortfalla för höstgruppen av årsklass 1932 (årsklass 1932 = de år 1932 inskrivna utom studenter och likställda). Höstgruppen uppgår — i enlighet med det redan nämnda — till 4,185 man, varifrån dock på grund av avgång bör göras ett avdrag av sex procent. Höstgruppen bör således anslås till 3,934 man. Ytterligare skulle den första utbildningen inställas för studenter och likställda inskrivna år 1932. Denna s. k. årsgrupp 1932 av studenter och likställda beräknas till 1,600 man, inberäknat ett visst antal studenter och likställda i specialtjänst. Å det nämnda antalet bör beräknas en avgång av sex procent, varför den verkliga numerären av denna grupp anslås till 1,504 man. Vid armén skulle enligt denna beräkning alltså den första tjänstgöringen komma att inställas för cirka 23,000 man.

Utbildningstidens längd
A. Värnpliktiga i linjetjänst utom

Truppslag och tjänster m. m.	Utbildningstid Dagantal	Första tjänst- göring Dagantal	Antal repetitions- övningar	Repeti- tions- övning Dagantal
A r m é n :				
Infanteriet:				
1. <i>Flertalet värnpliktiga:</i>				
a. höstgruppen	140	90	2	25
b. sommargruppen	140	90	2	25
2. <i>Underbefäl eller fackmän</i>	225	150	3	25
Kavalleriet	200	140	2	30
Fältartilleriet	200	140	2	30
Fästningsartilleriet:				
a. höstgruppen	200	140	2	30
b. vårguppen	200	140	2	30
Ingenjörtrupperna	200	140	2	30
Trängtrupperna:				
1. <i>Trängtjänst</i>	140	115	1	25
2. <i>Biltjänst:</i>				
a. höstgruppen	140	115	1	25
b. vintergruppen	140	115	1	25
c. sommargruppen	140	115	1	25
3. <i>Sjukvårdstjänst</i>	140	90	2	25
4. <i>Underbefäl och fackmän</i>	225	175	2	25
Intendenturtrupperna:				
1. <i>Flertalet värnpliktiga:</i>				
a. höstgruppen	140	115	1	25
b. sommargruppen	140	115	1	25
2. <i>Underbefäl eller fackmän</i>	225	175	2	25
M a r i n e n :				
<i>Flottan:</i>				
a. allmän tjänst	200	—	—	—
b. sjötjänst	200	—	—	—
<i>Kustartilleriet</i>	200	170	1	30
F l y g v a p n e t :				
a. höstgruppen	200	—	—	—
b. vårguppen	200	—	—	—

¹ Underbefäl och fackmän, tilldelade biltjänst, fullgöra andra repetitionsövningen först

och förläggning.
studenter och likställda.

Utbildningstidens förläggning			
1. året	2. året	3. året	4. året
$30/10$	$6/2$	$10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$
	$28/5$ $10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$	
	$20/3$ $10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$
	$8/4$ $6/9$ $7/10$	$6/9$ $7/10$	
	$18/4$ $6/9$ $7/10$	$6/9$ $7/10$	
$15/10$	$22/8$	$6/9$ $7/10$	$6/9$ $7/10$
	$18/4$ $6/9$ $7/10$	$6/9$ $7/10$	
	$18/4$ $6/9$ $7/10$	$6/9$ $7/10$	
	$9/5$ $10/9$	$10/9$ $6/10$	
$7/10$	$9/2$		$10/9$ $6/10$
	$18/1$ $20/5$		$10/9$ $6/10$
	$4/5$ $5/9$		$10/9$ $6/10$
	$28/5$ $10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$	
	$4/8$ $10/9$ $6/10$	$10/9$ $6/10$ 1	
$12/10$	$23/2$		$10/9$ $6/10$
	$4/5$ $7/9$		$10/9$ $6/10$
	$8/3$ $10/9$ $6/10$		$10/9$ $6/10$
$14/7$	$31/1$		
fäntingen	$8/2$ $22/8$		
eller	$25/4$		
fäntingen	$15/8$ $4/10$		
eller	$4/4$ $22/10$		
eller också	$12/4$ $30/9$		$30/8$ $20/9$
$10/9$	$15/4$		
	$11/3$ $14/10$		

fjärde året.

B. Studenter och likställda (utom

Truppslag och tjänster m. m.	Utbildningstid Dagantal	Första tjänstgöring Dagantal	Antal repetitionsövningar	Repetitionsövning Dagantal
Armén:				
1. <i>Infanteriet</i>	260	235	1	25
2. <i>Artilleriet</i>	260	230	1	30
3. <i>Ingenjörtrupperna:</i>				
a. fält- och fästningsingenjörtjänst	260	230	1	30
b. telegrajtjänst	260	230	1	30
4. <i>Trängtrupperna</i>	260	235	1	25
5. <i>Intendenturtrupperna</i>	260	235	1	25
Marinen:				
<i>Flottan</i>	260	—	—	—
<i>Kustartilleriet</i>	260	230	1	30
Flygvapnet	260	230	1	30

¹ Efter avlagda examina vid högskola.

Ett inställande av värnpliktsövningarna från och med den 1 mars innevarande år skulle även medföra, att värnpliktiga, vilka redan fullgjort viss tjänstgöring, skulle befrias från för dem återstående tjänstgöring. Detta skulle bli vallet med årsgrupp 1931 av studenter och likställda, vilken skulle befrias från andra omgången av sin första tjänstgöring samt från en repetitionsövning. Denna grupp anslås till 1,000 man, vartill kommer ett visst antal studenter och likställda i specialtjänst. Vidare skulle av årsklass 1930 omkring 21,100 man befrias från sin andra repetitionsövning. Talet 21,100 bör på grund av avgång minskas med tjugufem procent till 15,825. Slutligen skulle av årsklass 1929 omkring 8,000 man, däribland underbefäl och fackmän, befrias från sin sista repetitionsövning. Som avgången beträffande denna årsklass beräknas till tjugufem procent, skulle det verkliga antalet av tjänstgöringsinställelsen berörda i denna årsklass uppgå till 6,000 man. Enligt denna beräkning skulle således cirka 23,000 man erhålla sin påbörjade utbildning avkortad.

För att belysa innebörden av motionärernas förslag, att värnpliktig, som på grund av övningarnas föreslagna inställande vunne befrielse från annan tjänstgöring än repetitionsövning, skulle befrias från tjänstgöring jämväl efter 1932 års utgång, må såsom exempel nämnas, huru förhållandena skulle gestalta sig under repetitionsövningarna vid ett infanteriregemente med begränsad organisation under åren närmast efter 1932.

för utbildning i specialtjänst uttagna).

Utbildningstidens ungefärliga förläggning		
1. året	2. året	4. året
15/6 — 19/12	22/7 — 10/9 6/10	
15/6 — 5/9	9/4 — 6/9 7/10	
15/6 — 6/10	10/5 — 6/9 7/10	
15/6 — 5/9	9/4 — 4/9 7/10	
15/6 — 6/10	9/5 — 10/9 6/10	
15/6 — 6/10	9/5 — 10/9 6/10	
29/7 — 16/4	9/1 1 — 28/8	
27/8 28/7	2/5 — 30/9	30/8 30/9
27/8 — 16/9		

Vid ett infanteriregemente med begränsad organisation kan under nu rådande förhållanden värnpliktsstyrkan under repetitionsövningarna efter sedvanliga avdrag beräknas till i medeltal 1,100 man.

Under repetitionsövningarna år 1933 komme denna styrka att minskas till omkring 700 man. Detta innebure, att endast en i stället för två bataljoner kunde organiseras. Övningar i regementsförband skulle därigenom omöjliggöras. Under repetitionsövningarna 1934 kunde värnpliktsstyrkan beräknas till ungefär 900 man, vilket innebure, att möjligen två starkt reducerade bataljoner kunde uppsättas. Under repetitionsövningarna 1935 komme värnpliktsstyrkan att uppgå till omkring 1,000 man, och först år 1936 hade styrkan återfått sin normala storlek.

Vid flottan skulle, om värnpliktsövningarna inställdes från och med den 1 mars 1932, ungefär 1,000 man i tjänst varande värnpliktiga komma att hemförlovas. Att värnpliktsövningarna inställdes från och med sistnämnda dag, skulle även medföra, att inkallelse till första tjänstgöring icke ägde rum beträffande cirka 1,700 värnpliktiga. Antalet av dem, som därigenom skulle befrias från värnpliktstjänstgöring, uppgår efter vederbörliga avdrag till omkring 1,400 man. För ett mindre antal värnpliktiga skulle en efter år 1932 infallande andra tjänstgöringstid bortfalla.

Vid kustartilleriet skulle ett inställande av värnpliktsövningarna från och med den 1 mars 1932 innebära, att ett mindre antal till tjänstgöring inkallade värnpliktiga hemförlovades. Vidare skulle största delen av års-

klass (årsgrupp) 1931 befrias från sin första tjänstgöring. Detta skulle beröra 800 man eller, efter vederbörliga avdrag, 700 man. Av årsklass (årsgrupp) 1932 skulle ett mindre antal värnpliktiga befrias från sin första tjänstgöring. På grund av övningarnas inställande under året skulle ytterligare beträffande årsklass 1929 repetitionsövningen bortfalla för, efter avdrag, 730 man. Den angivna befrielsen för vissa värnpliktiga från första tjänstgöring skulle som följd medföra, att under år 1933 övningar bortfölla för ett mindre antal värnpliktiga och att under år 1934 repetitionsövningen bortfölla för huvudparten av årsklass 1931.

För flygvapnets del skulle värnpliktsövningarnas fullständiga inställande från och med den 1 mars 1932 innebära, att den till tjänstgöring inkallade höstgruppen av årsklass 1931, cirka 325 man, hemförlovades och att vårgruppen av nämnda årsklass och höstgruppen av årsklass 1932, tillsammans nominellt 700 man, helt befriades från tjänstgöring.

Utskottet.

Den ovan lämnade redogörelsen ådagalägger, att en befrielse från värnpliktstjänstgöring, i den omfattning motionärerna föreslagit, skulle få djupt ingripande verkningar för vår försvarsorganisation. Beträffande arméns huvudtruppslag, infanteriet, framgår sålunda av redogörelsen, att en del av årsklass 1932 samt årsgrupp 1932 av studenter och likställda ävensom den vida större delen av årsklass 1931 skulle bli helt utbildade, att årsgrupp 1931 av studenter och likställda samt årsklass 1930 och en mindre del av årsklass 1929 skulle lämnas med ofullständig utbildning samt att utbildningen för större delarna av årsklasserna 1932 och 1933 bleve ogynnsamt påverkad. I utbildningshänseende komme på detta sätt verkningarna av den föreslagna befrielsen från tjänstgöring att bli kännbara för fem årsklasser.

Den omständigheten, att enligt motionärernas förslag repetitionsövningar skulle bortfalla dels för de värnpliktiga, som skulle fullgjort sådan övning under år 1932, dels och för dem, som under år 1932 skulle befrias från annan tjänstgöring än repetitionsövning, skulle utöva särskilt menlig inverkan på försvarsväsendets effektivitet. Befälsstillgången skulle nämligen därigenom avsevärt minskas, i det att av årsklasserna 1929 och 1930 den viktiga kategorien underbefäl och fackmän skulle erhålla väsentligt minskad utbildning samt att årsgrupp 1931 av studenter och likställda komme att till övervägande del erhålla allenast soldatutbildning. Övningar i regements- och högre förband skulle vidare vara omöjliggjorda icke blott under år 1932 utan även under år 1933 samt vara försvårade under år 1934.

I detta sammanhang vill utskottet erinra, att — såsom framgår av den till årets statsverksproposition fogade bilagan rörande fjärde huvudtiteln — 1930 års försvarskommission i en den 23 oktober 1931 dagtecknad, till chefen för försvarsdepartementet ställd skrivelse gjort framställning därom, att under nästkommande budgetår vissa övningar måtte komma till stånd, avseende utprövandet dels av en lämplig organisation för infanteriregementet, dels av den operativa enhet, som borde ersätta den nuvarande arméfördelningen. Försöken syntes, enligt vad försvarskommissionen anför, på grund

av deras relativt stora omfattning, icke kunna förläggas till annan tidpunkt än regementsövningarna, och det vore med hänsyn till kommissionens arbete önskvärt, att försöken kunde komma till stånd redan år 1932. Försvarskommissionen vore medveten om de betänkligheter, som de rådande statsfinansiella svårigheterna väckte mot anspråk för nya ändamål. Kommissionen saknade dock möjlighet att avgöra, om svårigheterna vore av den art, att medel för ändamålet överhuvud icke nu kunde ställas till förfogande. Med hänsyn till provens betydelse hade kommissionen i vart fall ansett sig böra anmäla önskemålet. Det är tydligt, att dylika övningar, om motionärernas förslag genomfördes, icke skulle kunna äga rum vare sig år 1932 eller år 1933.

Utskottet vill icke heller underlåta att framhålla, hurusom den rådande svårartade arbetslösheten säkerligen skulle komma att genom ett inställande av värnpliktsövningarna förvärras i synnerhet inom de yngre årsklasserna.

Den ökning av arbetslösheten, som sålunda kunde väntas bliva följden av värnpliktsövningarnas inställande, skulle komma att medföra ökade krav på arbetslöshetshjälp från det allmännas sida och därigenom minska den med åtgärden avsedda besparingen. Vid övervägande av de ekonomiska verkningarna av förslaget genomförande bör också uppmärksammas, att för vård av materiel under alla förhållanden erfordras manskap och medel.

De anförda omständigheterna mana till försiktighet vid beräkning av det allmännas besparing genom ett inställande av värnpliktsövningarna. Vid bedömning av förslaget synes emellertid framför allt böra fästas avseende därvid, att dess genomförande, såsom i det föregående utvecklats, skulle innebära en ingripande desorganisation av vårt försvarsväsen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 februari 1932.

På andra lagutskottets vägnar:

HJALMAR VON SYDOW.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *von Sydow*, *von Geijer*, *Österström*,* *Frändén*,* *Norman*, *Larsson* i *Brålanda*, *Olof Carlsson* och *Forslund*;*

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i *Kalmar*, *Magnusson* i *Skövde*, *Hage*, *Wallerius*, *Andersson* i *Rasjön*, *Petersson* i *Lerbäcksbyn*, *Olovson* i *Västerås** och *Gardell* i *Gans*.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Norman, Olof Carlsson, Forslund, Magnusson* i Kalmar, *Hage* och *Olovson* i Västerås, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

Då utskottet går att taga ståndpunkt till motionärernas förslag om inställande eller inskränkande av vissa värnpliktsövningar under år 1932 och viss därmed följande befrielse från värnpliktsövningar även under följande år, vill utskottet först erinra därom, att avsikten med nämnda förslag är, att man skall på detta sätt kunna möjliggöra den mera omfattande kris- och arbetslöshetshjälp, varom yrkande i andra motioner framförts från samma motionärer. Utskottet anser sig kunna på grund härav tillstyrka motionerna, då utskottet med hänsyn till den nuvarande situationen finner det rimligt, att någon del av det behövliga beloppet för hjälpen till de nödlidande och arbetslösa anskaffas på detta sätt.

Otvivelaktigt kommer innevarande års riksdag att se sig nödsakad att anslå betydande belopp för nämnda ändamål, vare sig man kommer att gå fram på de vägar, som föreslagits i de socialdemokratiska motionerna, eller följa andra riktlinjer. Under sådana förhållanden måste det ur national-ekonomiska och statsfinansiella utgångspunkter innebära en lättnad, om någon del av utgifterna för detta ändamål kan anskaffas, icke genom ytterligare belastning å skattebetalare eller konsumenter, utan genom beskärning av sådana utgiftsposter i budgeten, vilka anses kunna minskas, utan att detta medför sådana olägenheter, att den ifrågasatta anslagsbeskärningen med hänsyn härtill måste avstyrkas.

Den utredning, som inom utskottet skett rörande innebörden och konsekvenserna av motionärernas förslag i nämnda hänseende, har varit ägnad att klarlägga, att — även om det är riktigt, som det påståtts, att ett inställande av värnpliktsövningarna kunde draga med sig något ökade kostnader för bekämpande av arbetslösheten inom de årsklasser, som beröras av den ifrågasatta åtgärden — så skulle dock ett betydande nettobelopp genom ett bifall till motionärernas förslag kunna frigöras för användning till krishjälp och arbetslöshetsarbeten av *produktivt* slag, vilka arbeten skulle national-ekonomiskt och som arbetslöshetshjälp betyda något helt annat för vårt land än ett antal dagsverken, använda för militära övningar.

Utredningen har ej heller kunnat övertyga utskottet därom, att de påvisade olägenheterna, som skulle följa av en inskränkning av värnpliktsövningarna, äro så *avsevärda*, att de väga tyngre än de förut nämnda statsfinansiella fördelarna och den möjlighet till ökade *sociala försvarsåtgärder*, som skulle kunna bli en följd av ett bifall till motionerna.

Framför allt kan utskottet ej anse, att en *tillfällig* åtgärd av detta slag — föreslagen under en tid, då utomordentliga tidsförhållanden nödvändiggöra utomordentliga åtgärder — kan rubriceras som en desorganisation av vårt försvarsväsen.

Det framgår dessutom tydligt av de väckta motionerna, att de av motionärerna framförda yrkandena ej syfta till att i detta sammanhang framföra någon viss uppfattning rörande försvarets organisation m. m., eftersom det i motionerna endast är fråga om en *tillfällig* anordning, som icke i någon mån av motionärerna motiverats ur principiella utgångspunkter rörande den under utredning liggande frågan, vilken omfattning våra försvarsanordningar böra ha.

Motionärerna ha som motiv för sina yrkanden endast hänvisat till behovet av att tillräckliga medel anskaffas för den föreslagna utvidgade krishjälpen. Utskottet finner sig kunna instämma i den uppfattningen, att ett bifall till motionärernas här nämnda yrkande skulle *underlätta* möjligheterna att åstadkomma en krishjälp av här avsedd omfattning.

Slutligen anser sig utskottet böra erinra därom, att statsmakterna under gångna tider icke ställt sig avvisande till den här framförda tanken, att det kan finnas motiv för att inskränka föreskrivna militärövningar under tider, då detta kräves med hänsyn till landets försörjningsmöjligheter eller på grund av statsfinansiella eller andra skäl. Sådana inskränkningar beslutades nämligen av riksdagarna åren 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924 och 1925. Dessa nedsättningar i övningstiden motiverades bland annat *dels* av finansiella skäl, *dels* med hänsyn till att man avvaktade en allmän revision av vårt försvarsväsen samt *dels* för att de värnpliktiga skulle kunna användas vid produktionen av jordbruksförnödenheter, på vilka landet under vissa år led brist — alltså av sociala, finansiella, näringspolitiska och andra motiv, som ha en uppenbar släktskap med de skäl, som nu kunna anföras som grund för de här gjorda yrkandena.

På grund av vad sålunda anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte antaga följande

L a g

om befrielse från viss värnpliktstjänstgöring.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

I den omfattning Konungen bestämmer må värnpliktiga, som inkallats eller skulle hava inkallats att år 1932 fullgöra i § 27 mom. 1 eller 2 värnpliktslagen föreskriven tjänstgöring, helt eller delvis befrias från denna tjänstgöring.

Värnpliktig, som på grund härav vinner befrielse från annan tjänstgöring än repetitionsövning, må enligt Konungens bestämmande befrias från tjänstgöring, varom i nämnda lagrum stadgas, jämväl till den del densamma skulle hava ägt rum efter 1932 års utgång.

2 §.

För denna lags tillämpning erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.
